C/2025/6772

23.12.2025.

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2025. gada 18. novembris)

par priekšlikumu fiskālās vienkāršošanas paketei, kurā ietvertas mērķētas izmaiņas dažos Savienības ekonomikas pārvaldības noteikumos

(CON/2025/37)

(C/2025/6772)

Ievads un juridiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2025. gada 17. oktobrī un 22. oktobrī saņēma Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Parlamenta lūgumus sniegt atzinumu par a) priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1173/2011 un (ES) Nr. 473/2013 attiecībā uz saskaņošanu ar ES ekonomikas pārvaldības sistēmu un turpmāku minētās sistēmas vienkāršošanu ([1]) (turpmāk – "ierosinātā regula, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1173/2011 un (ES) Nr. 473/2013"); un b) priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 472/2013 attiecībā uz to euro zonas dalībvalstu ekonomiskās un budžeta uzraudzības pastiprināšanu, kurās ir vai kurām draud nopietnas finanšu stabilitātes grūtības ([2]) (turpmāk – "ierosinātā regula, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 472/2013").

Turklāt 2025. gada 17. oktobrī ECB saņēma Eiropas Savienības Padomes lūgumu sniegt atzinumu par priekšlikumu Padomes Regulai, ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 332/2002 attiecībā uz finansēšanas kārtību un diversificētas finansēšanas stratēģijas izmantošanu ([3]) (turpmāk –"ierosinātā regula, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 332/2002", un kopā ar ierosināto regulu, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1173/2011 un (ES) Nr. 473/2013, un ierosināto regulu, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 472/2013, – "ierosinātās regulas").

ECB kompetence sniegt atzinumu balstās uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 127. panta 4. punktu un 282. panta 5. punktu, jo ierosinātās regulas ir nozīmīgas Eiropas Centrālo banku sistēmas galvenajam mērķim saglabāt cenu stabilitāti, kā to paredz Līguma 127. panta 1. punkts un 282. panta 2. punkts, kā arī Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtu 2. pants. ECB Padome šo atzinumu pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

1. Vispārīgi apsvērumi

1.1. ECB atzinīgi vērtē ierosinātās regulas, kas ietver vajadzīgas un mērķētas izmaiņas dažos euro zonai specifiskos Savienības ekonomikas pārvaldības noteikumos. Šo izmaiņu mērķis ir nodrošināt minēto noteikumu atbilstību Savienības ekonomikas pārvaldības visaptverošajai reformai, kas attiecībā uz visu Savienību tika pieņemta 2024. gada aprīlī ([4]). Patiešām, euro zonai specifiskie Savienības ekonomikas pārvaldības elementi, uz kuriem attiecas ierosinātās regulas, minētajā visaptverošajā reformā nebija iekļauti, un tāpēc tie būtu ar šo reformu jāsaskaņo. Ierosināto regulu mērķis tāpat ir dalībvalstīm noteikto pārskatu sniegšanas prasību samazināšana, tostarp izvairīšanās no dubultas pārskatu sniegšanas.

([1]) COM(2025) 591 final.
([2]) COM(2025) 593 final.
([3]) COM(2025) 595 final.
([4]) Kuru veido Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj), Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) un Padomes Direktīvu (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj.

1.2. Konkrētāk, ierosinātās regulas cita starpā ietver šādas izmaiņas, lai nodrošinātu atbilstību 2024. gada reformai: a) kopīgi noteikumi par budžeta plānu projektu uzraudzību un novērtēšanu un pārmērīga budžeta deficīta novēršanu euro zonas dalībvalstīs; b) sankcijas par euro zonas dalībvalstu ekonomikas pārvaldības noteikumu neievērošanu; un c) noteikumi par pastiprinātu uzraudzību euro zonas dalībvalstīs, kurām ir vai kuras apdraud nopietnas finansiālās stabilitātes grūtības vai kuras saņem finansiālu palīdzību, kā arī pēcprogrammas uzraudzību Šāda atbilstība veicinās Savienības ekonomikas pārvaldības stabilitāti kopumā. Kā jau norādīts ECB atzinumā par minēto reformu, stabila Savienības ekonomikas un fiskālās politikas koordinācijas un uzraudzības sistēma atbilst Savienības, dalībvalstu un jo īpaši euro zonas būtiskām un visaptverošām interesēm ([5]).

1.3. Procedūru un pārskatu sniegšanas pienākumu precizēšana un vienkāršošana, kas paredzēta ierosinātajās regulās, uzlabos arī ekonomiskās un fiskālās uzraudzības efektivitāti un samazinās pārskatu sniegšanas slogu dalībvalstīm.

1.4. Jo īpaši attiecībā uz pastiprinātu uzraudzību ECB atzinīgi vērtē precizējumu, ka tās piemērošana euro zonas dalībvalstij, kas saņem finansiālo palīdzību piesardzības pasākumu veidā, ir nepārprotami saistīta ar to, ka šāda finansiālā palīdzību piesardzības pasākumu veidā prasa dalībvalstij pieņemt jaunus politikas pasākumus. Tas tā būtu neatkarīgi no tā, vai finansiālā palīdzība piesardzības pasākumu veidā tiek piešķirta saskaņā ar Eiropas Stabilizācijas mehānisma (ESM) kredītlīniju ar pastiprinātiem nosacījumiem (ECCL), kas pati par sevi ietver šādu prasību pieņemt jaunus politikas pasākumus, vai saskaņā ar kādu citu finansiālās palīdzības instrumentu piesardzības pasākumu veidā ([6]). Ar šāda precizējuma palīdzību no pastiprinātas uzraudzības piemērošanas tiks izslēgtas euro zonas dalībvalstis, kas saņem tādu finansiālo palīdzību piesardzības pasākumu veidā, attiecībā uz kuru nav nepieciešami jauni politikas pasākumi. Turklāt attiecībā uz iespējamiem turpmākiem ESM finansiālās palīdzības instrumentiem piesardzības pasākumu veidā Komisija izvērtēs, vai pastiprinātas uzraudzības piemērošana tiešām ir pamatota. ECB atzinīgi vērtē to, ka tiek sistematizēta pastiprinātas uzraudzības piemērošana vai nepiemērošana tām euro zonas dalībvalstīm, kuras saņem finansiālo palīdzību piesardzības pasākumu veidā. Tāpat ECB atzinīgi vērtē to, ka ierosinātās regulas precizē pēcprogrammas uzraudzības mērķi un piemērošanas jomu un to racionalizē, vienlaikus saglabājot atmaksas risku efektīvu novērtējumu.

1.5. Visbeidzot, ECB atzinīgi vērtē arī to, ka ierosinātās regulas ar pašlaik spēkā esošo vispārējo Savienības diversificēto finansēšanas stratēģiju saskaņo finansēšanas kārtību, uz ko balstās Savienības finansiālā palīdzība ārpus euro zonas dalībvalstīm, kuras saskaras ar maksājumu bilances grūtībām.

2. **Īpaši apsvērumi**

2.1. *Ierosinātā regula, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1173/2011 un (ES) Nr. 473/2013*

ECB atzinīgi vērtē ierosinātos grozījumus Regulā (ES) Nr. 1173/2011 un Regulā (ES) Nr. 473/2013, jo to mērķis ir nodrošināt šo regulu atbilstību reformētās Savienības ekonomikas pārvaldības sistēmas noteikumiem un tās vispārējai loģikai un pieejai. Dažādo regulu, kas veido Savienības ekonomikas pārvaldības sistēmu, konsekvences nodrošināšana veicinās lielāku skaidrību un pārredzamību, kas ir būtiski reformētās sistēmas efektīvai īstenošanai.

2.2. *Ierosinātā regula, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 472/2013*

2.2.1. Kā norādīts 1.4. punktā, ECB atzinīgi vērtē precizējumus attiecībā uz ierosinātajiem grozījumiem Regulā (ES) Nr. 472/2013. Saskaņā ar 8. apsvērumu euro zonas dalībvalstij, kas no vienas vai vairākām citām dalībvalstīm vai trešām valstīm, Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisma, ESM vai citas attiecīgas starptautiskas finanšu iestādes, piemēram, Starptautiskā Valūtas fonda, saņem finansiālu palīdzību piesardzības pasākumu veidā un kam nepieciešams pieņemt jaunus politikas pasākumus, būtu jāpiemēro pastiprināta uzraudzība, tostarp, ja minētā finansiālā palīdzība vēl netiek izmantota. Apsvērumā arī precizēts, ka šādus jaunus politikas pasākumus

([5]) Sk. Eiropas Centrālās bankas Atzinuma CON/2023/20 (2023. gada 5. jūlijs)) par priekšlikumu ekonomikas pārvaldības reformai Savienībā (OV C 290, 18.8.2023. 17. lpp.) vispārīgos apsvērumus. Visi ECB atzinumi tiek publicēti *EUR-Lex*.

([6]) Sk. ierosinātās regulas, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 472/2013, 8. apsvērumu.

nepieciešams pieņemt saistībā ar ESM ECCL, un tādējādi dalībvalstij, kas saņem šādu finansiālu palīdzību piesardzības pasākumu veidā, būtu jāpiemēro pastiprināta uzraudzība. Visbeidzot, 8. apsvērumā precizēts, ka attiecībā uz jauniem ESM finansiālās palīdzības instrumentiem piesardzības pasākumu veidā Komisijai katrā atsevišķā gadījumā būtu jāizvērtē, vai patiešām pastāv šādi jauni politikas pasākumi, kas saistīti ar attiecīgajā gadījumā izmantoto jauno instrumentu, un vai šādas finansiālās palīdzības saņemšana dalībvalstī attaisno pastiprinātas uzraudzības piemērošanu.

2.2.2. Kā jau norādīts 1.4. punktā, ECB atzinīgi vērtē ierosinājumu Regulas (ES) Nr. 472/2013 14. pantā iekļaut noteikumu, kas precizē pēcprogrammas uzraudzības mērķi un tās piemērošanas jomu un saskaņā ar kuru Komisija uzrauga un vērtē a) attiecīgās dalībvalsts spēju atmaksāt saņemto finansiālo palīdzību, ņemot vērā tās ekonomisko, budžeta un finanšu stāvokli; b) makroekonomikas korekciju programmā iekļauto reformu vai piesardzības finansiālās palīdzības pamatā esošo nosacījumu īstenošanu; un c) vajadzību veikt korektīvus pasākumus, lai mazinātu riskus, kas apdraud attiecīgās dalībvalsts spēju atmaksāt saņemto finansiālo palīdzību ([7]). Pārskata misijas un Komisijas veiktā novērtējuma paziņošana Eiropas Parlamenta kompetentajai komitejai, Ekonomikas un finanšu komitejai un attiecīgās dalībvalsts parlamentam tiks turpināta saziņā ar ECB un parasti reizi sešos mēnešos.

2.2.3. ECB atzinīgi vērtē arī ierosinājumu Regulas (ES) Nr. 472/2013 14. pantā iekļaut vēl vienu jaunu normu, ar kuru piecus gadus pēc pēcprogrammas uzraudzības piemērošanas sākuma Komisijai tiek atļauts uz pieciem gadiem apturēt tās piemērošanu, ņemot vērā īpašu izvērtējumu, ko Komisija var sagatavot par attiecīgās dalībvalsts spēju atmaksāt saņemto finansiālo palīdzību un kurā Komisijai jāņem vērā konkrēti apstākļi, kas izklāstīti ierosinātajā jaunajā normā ([8]). ECB norāda, ka netiek sagaidīts, ka tā sadarbosies ar Komisiju, tai paziņojot par savu novērtējumu vai lēmumu par pēcprogrammas uzraudzības apturēšanu. Tomēr attiecīgās misijas tiks veiktas saziņā ar ECB, līdzīgi kā pēcprogrammas pārskata misijas.

2.2.4. Padomes Regula (ES) Nr. 1024/2013 ([9]) (turpmāk – "VUM regula") vēl nebija pieņemta laikā, kad tika publicēts Komisijas priekšlikums, kura rezultātā tika pieņemta Regula (ES) Nr. 472/2013. Turklāt ECB atzinums par minēto Komisijas priekšlikumu ([10]) tika pieņemts 2012. gada 7. martā, proti, labu laiku pirms VUM regulas pabeigšanas un pirms ECB 2014. gada 4. novembrī sāka pildīt tai ar VUM regulu uzticētos uzdevumus. ECB atzinīgi vērtē to, ka ierosinātajā regulā iekļauta skaidra atsauce uz mijiedarbību starp VUM regulu, no vienas puses, un ECB kā uzraudzības iestādes un attiecīgo valstu kompetento iestāžu lomu pastiprinātajā uzraudzībā ([11]) saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 472/2013 3. panta 3. punktu, no otras puses.

2.3. *Ierosinātā regula, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 332/2002*

2.3.1. ECB atzinīgi vērtē ierosināto regulu, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 332/2002 un kuras mērķis ir vienkāršot ārpus euro zonas dalībvalstīm paredzētā maksājumu bilances mehānisma finansēšanas kārtību, kā arī palielināt tā efektivitāti un izmaksu lietderību.

([7]) Sk. ierosināto grozījumu Regulā (ES) Nr. 472/2013 1. panta 9. punkta b) apakšpunktu, ar ko Regulā (ES) Nr. 472/2013 iekļauj jaunu 14. panta 1.a punktu.

([8]) Sk. ierosināto grozījumu Regulā (ES) Nr. 472/2013 1. panta 9. punkta d) apakšpunktu, ar ko Regulā (ES) Nr. 472/2013 iekļauj jaunu 14. panta 2.a punktu.

([9]) Padomes Regula (ES) Nr. 1024/2013 (2013. gada 15. oktobris), ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādnēm, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību (OV L 287, 29.10.2013., 63. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1024/oj).

([10]) Sk. Eiropas Centrālās bankas Atzinumu CON/2012/18 (2012. gada 7. marts) par euro zonas ekonomikas pārvaldības stiprināšanu (OV C 141, 17.5.2012. 7. lpp.).

([11]) ECB norāda, ka Regulas (ES) Nr. 472/2013 7. panta 4. punkts (programmas uzraudzība) un 14. panta 2. punkts (pēcprogrammas uzraudzība) pēc grozījumu veikšanas ar ierosināto regulu, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 472/2013, atsauksies uz 3. panta 3. punktu.

2.3.2. Savienības mehānisma finansēšanas metode pašlaik balstās uz kompensējošu finansējumu, saskaņā ar kuru Komisija veic tirgus operācijas, pamatojoties uz katras konkrētās kreditēšanas situācijas prasībām. Tas nozīmē, ka katrs Komisijas aizņēmuma darījums ir tieši saistīts ar izmaksu nepieciešamību. Ar ierosināto regulu, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 332/2002, mehānisma finansēšanas metode tiek mainīta uz diversificētas finansēšanas stratēģiju, saskaņojot to ar pašlaik izmantoto vienoto Komisijas diversificētas finansēšanas stratēģiju.

Frankfurtē pie Mainas, 2025. gada 18. novembrī

ECB priekšsēdētāja
Christine LAGARDE